

TROŠKOVI OBRADE KREDITNOG ZAHTEVA I PUŠTANJA KREDITA

Zakon o obligacionim odnosima

čl. 12, 15, 46, 47, 105, 109 i 1065

- Banke imaju pravo samo na stvarne troškove prilikom obrade kredita i puštanja kredita. Iznos troškova koje banka obračunava prilikom odobravanja kredita ili koji su poznati na dan obračuna i koje banka obračunava klijentu u toku realizacije kredita mogu biti posebno iskazani u ugovoru o kreditu kao obaveza korisnika kredita, bilo u procentualnom iznosu ili u apsolutnoj vrednosti, ali uz uslov da moraju biti navedeni u ponudi banke tako jasno i nedvosmisleno da korisnik kredita nijednog trenutka ne bude doveden u zabludu o kojim troškovima je reč i mogu biti naplaćeni korisniku kredita samo jednom. U sporu za povraćaj nezakonito naplaćenih troškova kredita, na tuženoj banci je teret dokazivanja da je postupila u skladu sa navedenim pravnim stavom.

Iz obrazloženja:

"Presudom Osnovnog suda u Somboru P___/17 od 04.09.2017. godine, usvojen je tužbeni zahtev tužioca i obavezana tužena da tužiocu isplati iznos od 25.911,06 dinara, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 15.08.2008. godine pa do isplate, kao i da tužiocu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 96.328,00 dinara.

Odlučujući o žalbi tužene Viši sud u Somboru je presudom Gž.___/17 od 26.12.2017. godine, stavom prvim izreke, žalbu tužene odbio i presudu Osnovnog suda u Somboru P___/17 od 04.09.2017. godine potvrdio. Stavom drugim izreke, odbijeni su zahtevi parničnih stranaka za naknadu troškova žalbenog postupka.

Protiv pravnosnažne presude donete u drugom stepenu tužena je blagovremeno izjavila posebnu reviziju.

Prema odredbi člana 404. stav 1. ZPP ("Službeni glasnik RS", br. 72/11, 49/13 - US, 74/13 - US, 55/14), revizija je izuzetno dozvoljena zbog pogrešne primene materijalnog prava i protiv drugostepene presude koja ne bi mogla da se pobija revizijom ako je po oceni Vrhovnog kasacionog suda potrebno da se razmotre pravna pitanja od opšteg interesa ili pravna pitanja u interesu ravnopravnosti građana, radi ujednačavanja sudske prakse, kao i ako je potrebno novo tumačenje prava (posebna revizija).

dinara.

Odredbom člana 468. stav 1. ZPP, propisano je da su sporovi male vrednosti sporovima u kojima se tužbeni zahtev odnosi na potraživanje u novcu koja ne prelazi dinarsku protivvrednost 3.000 evra po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan podnošenja tužbe. Odredbom člana 479. stav 6. ZPP, propisano je da protiv odluke drugostepenog suda u sporu male vrednosti nije dozvoljena revizija.

Imajući u vidu da vrednost predmeta spora u konkretnom slučaju ne prelazi dinarsku protivvrednost od 40.000 evra po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan podnošenja tužbe, odnosno da se radi o sporu male vrednosti, to revizija tužene nije dozvoljena."

(Rešenje Vrhovnog kasacionog suda, Rev 3352/2018 od 30.5.2018. godine)

TROŠKOVI OBRADJE KREDITA I TERET DOKAZIVANJA

Zakon o obligacionim odnosima

čl. 1065 i 1066

- Banka kao davalac kredita snosi teret dokazivanja činjenica koje se odnose na opravdanost, namenu i visinu troškova naplaćenih od korisnika po osnovu obrade kreditnog zahteva i puštanja kredita u korišćenje.

Iz obrazloženja:

"Presudom Osnovnog suda u V., Sudska jedinica u K. P 1.../2017 od 14.11.2018. godine, stavom prvim i drugim izreke usvojen je tužbeni zahtev tužilje i utvrđeno da je ništava odredba člana 5. tačka 1. podtačka 1. Ugovora o kreditu broj (...) zaključen 16.03.2016. godine, što je tužena dužna trpeti i priznati. Stavom trećim izreke obavezana je tužena da tužilji isplati 8.500,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom od 17.03.2016. godine. Stavom četvrtim izreke obavezana je tužena da tužilji naknadi troškove parničnog postupka od 73.050,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom od dana izvršnosti odluke do isplate. Presudom Višeg suda u S. Gž 6.../19 od 29.03.2019. godine, žalba tužene je delimično usvojena, pa je prvostepena presuda preinačena u delu odluke o troškovima postupka, te je odbijen zahtev tužilje za naknadu troškova postupka preko 54.300,00 dinara do dosuđenih 73.050,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom na tu razliku od izvršnosti do isplate, dok je u preostalom pobijanom usvajajućem a nepreinačenom delu odbijena žalba tužene i prvostepena presuda potvrđena. Stavom drugim izreke odbijen je zahtev tužene za naknadu troškova žalbenog postupka.

Vrhovni kasacioni sud nalazi da u konkretnom slučaju nisu ispunjeni uslovi iz člana 404. ZPP. Naime, iako tužena ima pravo na naknadu troškova obrade kredita, u konkretnom slučaju tužbeni zahtev tužilje je usvojen i utvrđeno da je ništava odredba člana 5. tačka 1. podtačka 1. Ugovora o kreditu broj (...) i tužena obavezana da tužilji isplati 8.500,00 dinara sa pripadajućom kamatom jer tužena nije dokazala na šta se odnose troškovi obrade kreditnog zahteva i puštanja kredita u korišćenje u visini od 1% obračunat na osnovicu koja predstavlja iznos odobrenog kredita, a koji troškovi su tužilji naplaćeni. Kako odluka u sporovima sa ovakvim tužbenim zahtevom zavisi od utvrđenog činjeničnog stanja, odnosno od činjenice da li

je tužena (na kojoj je teret dokazivanja) dokazala opravdanost, namenu i visinu troškova koji su od tužilje, kao klijenta naplaćeni, to odluke nižestepenih sudova kojima je eventualno drugačije odlučeno o istom pravnom pitanju, ne predstavljaju nužno i različito postupanje suda u istoj pravnoj stvari. Saglasno navedenom, Vrhovni kasacioni sud nalazi da nisu ispunjeni uslovi za odlučivanje o reviziji tužene kao izuzetno dozvoljenoj, jer ne postoji potreba za razmatranjem pravnih pitanja od opšteg interesa ili u interesu ravnopravnosti građana, kao ni potreba ujednačavanja sudske prakse ili novog tumačenje prava. Kako na osnovu iznetog proizilazi da u konkretnom slučaju nisu ispunjeni uslovi iz člana 404. stav 1. ZPP, Vrhovni kasacioni sud je odlučio kao u stavu prvom izreke."

(Rešenje Vrhovnog kasacionog suda, Rev 2715/2019 od 29.8.2019. godine)

TROŠKOVI OBRADJE KREDITA I POSEBNA REVIZIJA

Zakon o parničnom postupku

član 404 stav 1

- Nedopuštena je posebna revizija izjavljena protiv presude kojom je, u skladu sa pravnim stavom najviše sudske instance, utvrđena ništavost odredbe ugovora o kreditu kojom je korisnik obavezan na isplatu troškova obrade kreditnog zahteva i puštanja kredita u korišćenje.

Iz obrazloženja:

"Presudom Osnovnog suda u R. P 3...9/19 od 19.02.2020. godine, stavom prvim izreke usvojen je tužbeni zahtev tužilje i utvrđeno da je ništava i ne proizvodi pravno dejstvo odredba člana 6. stav 1. Ugovora o dinarskom kreditu od 26.09.2012. godine, kojom je korisnik kredita obavezan da po osnovu troškova obrade kreditnog zahteva i puštanja kredita u korišćenje isplati banci jednokratnu naknadu u visini od 2.00% od iznosa odobrenog kredita. Stavom drugim izreke tužena je obavezana da tužilji na ime sticanja bez osnova isplati 16.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom od 26.09.2012. godine do isplate. Stavom trećim izreke tužena je obavezana da tužilji naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 17.940,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom od izvršnosti odluke do isplate.

Presudom Višeg suda u K. Gž 3...8/20 od 07.07.2020. godine odbijena je kao neosnovana žalba tužene i potvrđena prvostepena presuda.

Protiv drugostepene presude, tužena je blagovremeno izjavila reviziju zbog pogrešne primene materijalnog prava i iz razloga propisanih članom 404.

Zakona o parničnom postupku.

Po oceni Vrhovnog kasacionog suda, nisu ispunjeni zakonski uslovi za odlučivanje o reviziji tužene kao izuzetno dozvoljenoj, u smislu člana 404. stav 1. Zakona o parničnom postupku - ZPP ("Službeni glasnik RS" 72/11... 87/18). Naime, nižestepene presude donete su u skladu sa pravnim stavom usvojenim na sednici građanskog odeljenja Vrhovnog kasacionog suda od 22.05.2018. godine, prema kome banka ima pravo na naplatu troškova i naknadu bankarskih usluga, pa odredba ugovora o kreditu kojom se korisnik kredita obavezuje da banci plati troškove kredita nije ništava, pod uslovom da je ponuda banke sadržala jasne i nedvosmislene podatke o troškovima kredita. Troškovi obrade kredita i puštanja kredita u tečaj, kao i drugi troškovi koje je banka obračunala korisniku prilikom odobravanja

kredita, ili koji su poznati na dan obračuna i koje banka obračunava korisniku u toku realizacije ugovora o kreditu, mogu biti iskazani i u procentualnom iznosu i naplaćuju se samo kroz obračun efektivne kamatne stope. Zato je odlučeno kao u stavu prvom izreke."

(Rešenje Vrhovnog kasacionog suda, Rev 4469/2020 od 7.10.2020. godine)

REŠENJE VRHOVNOG KASACIONOG SUDA BROJ REV 4660/2020 - NEDOZVOLJENOST REVIZIJE

Zakon o parničnom postupku

član 410

Vrhovni kasacioni sud, u veću sastavljenom od sudija: Slađane Nakić Momirović predsednika veća, Dobrile Strajina, Marine Milanović, Danijele Nikolić i Katarine Manojlović Andrić, članova veća, u parnici tužioca AA iz..., čiji su punomoćnici Mišo Dobrijević i Bogdan Dobrijević, advokati iz..., protiv tužene "Unicredit bank" AD Beograd, čiji je punomoćnik Mladen Avramović, advokat iz..., radi utvrđenja ništavosti i isplate, odlučujući o reviziji tužene izjavljenoj protiv presude Višeg suda u Beogradu Gž 20727/18 od 04.03.2020. godine, u sednici održanoj 22.10.2020. godine, doneo je

REŠENJE

NE DOZVOLJAVA SE odlučivanje o posebnoj reviziji tužene izjavljenoj protiv presude Višeg suda u Beogradu Gž 20727/18 od 04.03.2020. godine. ODBACUJE SE kao nedozvoljena revizija tužene izjavljena protiv presude Višeg suda u Beogradu Gž 20727/18 od 04.03.2020. godine.

Obrazloženje

Presudom Prvog osnovnog suda u Beogradu P 2030/18 od 12.09.2018. godine, stavom prvim izreke, usvojen je tužbeni zahtev i obavezana tužena da tužiocu na ime neosnovane naplate kreditnog zahteva isplati iznos od 37.117,26 dinara sa kamatom od 30.06.2011. godine, pa do isplate. Stavom drugim izreke, obavezana je tužena da tužiocu na ime neosnovane naplate provizije na ime premije osiguranja kod NKOSK isplati iznos od 259.820,89 dinara sa zakonskom zateznom kamatom od 30.06.2011. godine, pa do isplate. Stavom trećim izreke, obavezana je tužena da tužiocu na ime troškova obrade kreditnog zahteva kod NKOSK isplati iznos od 3.073,89 dinara sa zateznom kamatom od 30.06.2011. godine, pa do isplate. Stavom četvrtim izreke, obavezana je tužena da tužiocu na ime neosnovanog obogaćenja usled neosnovane naplate naknade na ime praćenja kredita plati utvrđene iznose u izreci sa zakonskom zateznom kamatom od dospelosti, pa do isplate. Stavom četvrtim izreke, obavezana je tužena da tužiocu na ime troškova parničnog postupka isplati iznos od 60.646,00 dinara sa kamatom od izvršnosti presude pa do isplate.

Presudom Višeg suda u Beogradu Gž 20727/18 od 04.03.2020. godine, odbijena je žalba tužene kao neosnovana i potvrđena prvostepena presuda. Protiv pravnosnažne presude donete u drugom stepenu, tužena je

blagovremeno izjavila reviziju zbog pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se o izjavljenoj reviziji odlučuje primenom člana 404. Zakona o parničnom postupku, zbog postojanja potrebe za ujednačavanjem sudske prakse.

Prema odredbi člana 404. stav 1. Zakona o parničnom postupku - ZPP ("Službeni glasnik RS", br. 72/11, 49/13-US, 74/13-US, 55/14 i 87/18), revizija je izuzetno dozvoljena zbog pogrešne primene materijalnog prava i protiv drugostepene presude koja se ne bi mogla pobijati revizijom, ako je po oceni Vrhovnog kasacionog suda potrebno da se razmotre pravna pitanja od opšteg interesa ili pravna pitanja u interesu ravnopravnosti građana, radi ujednačavanja sudske prakse, kao i ako je potrebno novo tumačenje prava (posebna revizija).

Pobijanom presudom sud je ocenio da su ništave odredbe ugovora koji je tužilac, kao korisnik kredita, zaključio sa tuženom i koje se odnose na jednokratnu naplatu troškova obrade kredita i naplate premije osiguranja i obavezi tužene da tužiocu na ime sticanja bez osnova vrati iznose date na ime troškova naknade za obradu kredita i naplate premije osiguranja.

Tužena nije dokazala na šta se odnose troškovi naknade za obradu kredita, a nejasna je i pravna priroda naplate premije osiguranja. Kako odluka u sporovima sa ovakvim zahtevima zavisi od utvrđenog činjeničnog stanja u svakom konkretnom slučaju, to Vrhovni kasacioni sud nalazi da nisu ispunjeni uslovi za odlučivanje o reviziji tužene, kao izuzetno dozvoljenoj radi odlučivanja o pravnom pitanju od opšteg interesa, sa kojih razloga je odlučeno kao u stavu prvom izreke.

Odlučujući o dozvoljenosti revizije primenom člana 410. stav 2. tačka 5. ZPP, Vrhovni kasacioni sud je utvrdio da revizija tužene nije dozvoljena ni kao redovna.

Pobijanom presudom, imajući u vidu označenu vrednost predmeta spora, pravnosnažno je okončan postupak u sporu male vrednosti iz člana 468. stav 1. ZPP. Prema članu 479. stav 6. istog zakona, protiv odluke drugostepenog suda (u postupku u sporu male vrednosti) nije dozvoljena revizija.

Iz navedenih razloga, na osnovu člana 413. ZPP, Vrhovni kasacioni sud je odlučio kao u drugom stavu izreke.

Predsednik veća - sudija
Sladana Nakić Momirović, s.r.

(Rešenja Vrhovnog kasacionog suda, Rev 4660/2020 od 22.10.2020. godine)